

Huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek aan de Joost van den Vondelstraat 31-101 en Hoofdstraat 77-147 te Krimpen aan de Lek

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2018/484

Datum: 5 november 2019

Samensteller(s): ing. ir. K.J. Rebergen

Collegiale toets: ir. T.W.D. Schrader

Opdrachtgever:

QUAWONEN
Postbus 27
2860 AA Bergambacht

Contactpersoon: dhr. C. Bol

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / QuaWonen

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

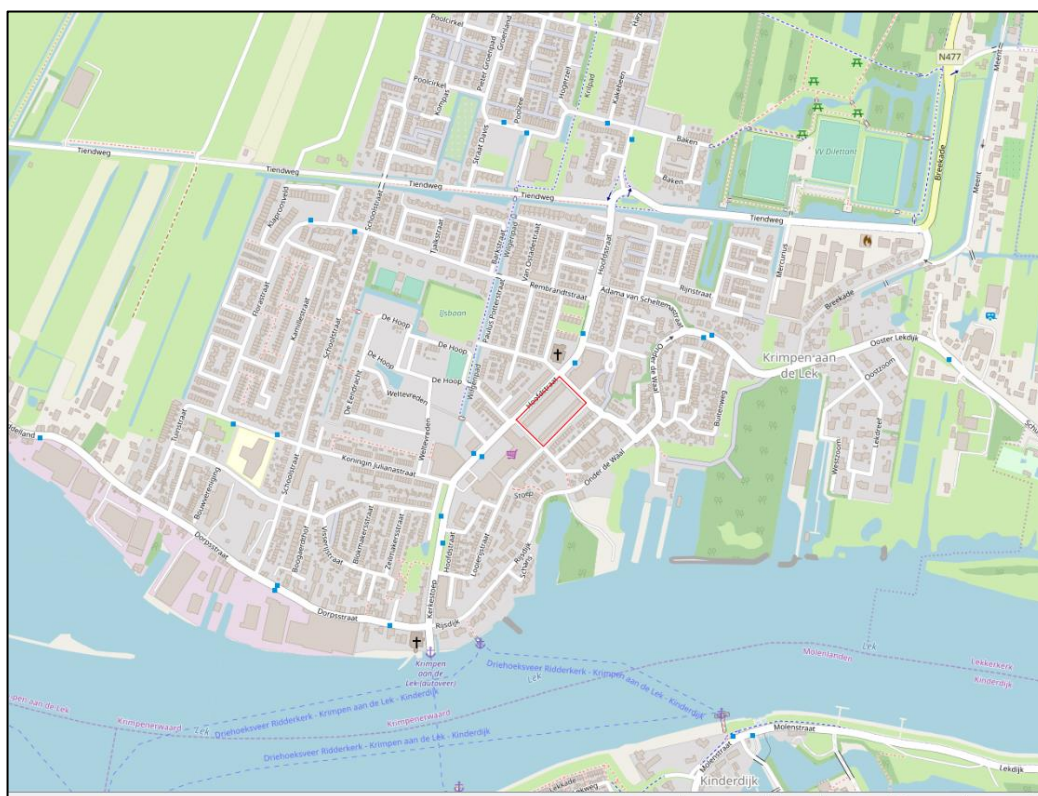
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied	6
1.3 Werkzaamheden	7
1.4 Te verwachten soorten en functies	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	9
2 Methode	10
2.1 Theoretisch kader	10
2.2 Praktische uitvoering	12
2.3 Inventarisaties	14
2.4 Afwijkingen protocollen	15
3 Resultaten	16
3.1 Huismus	16
3.2 Gierzwaluw	18
3.3 Vleermuizen	20
3.4 Overige soorten	22
4 Conclusie	23
4.1 Huismus	23
4.2 Gierzwaluw	23
4.3 Vleermuizen	23
4.4 Overige soorten	23
4.5 Vervolgstap(pen)	24
5 Bronnen	25
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	26

1 Inleiding

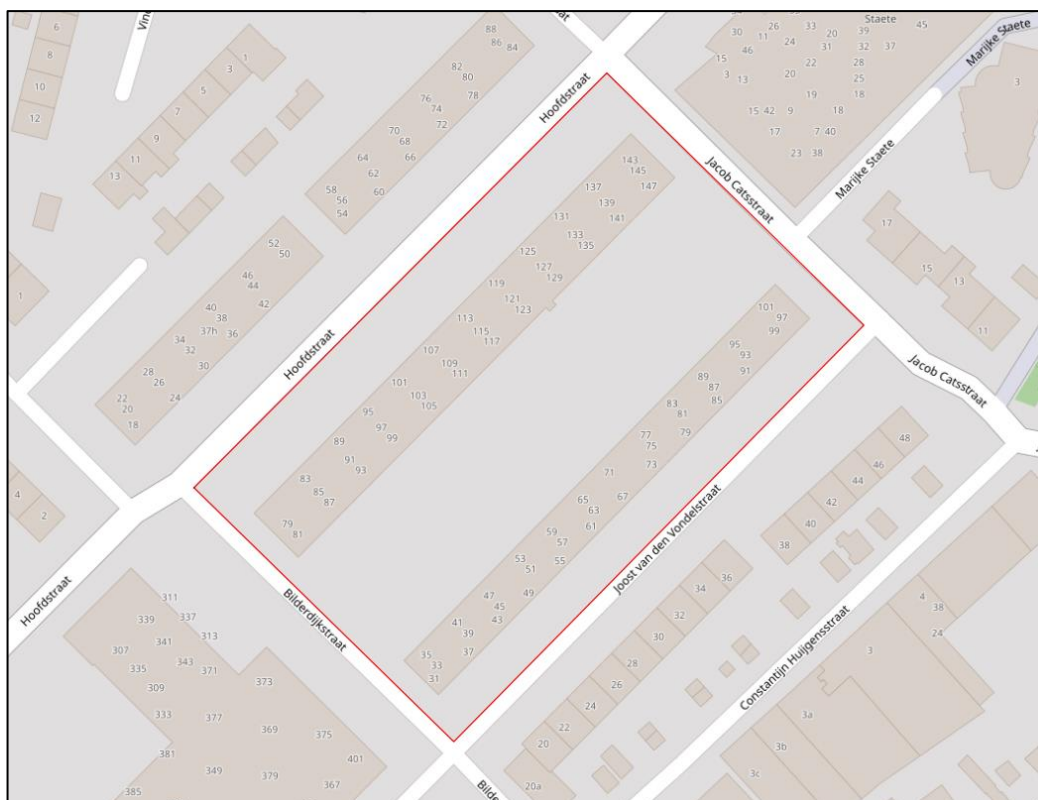
1.1 Aanleiding en doel

In de Krimpenervwaard heeft woningcorporatie QuaWonen haar werkveld. Het verduurzamen en vitaliseren van woningen zijn twee speerpunten van de corporatie. In dit kader is de woningcorporatie voornemens om op diverse (project)locaties in onder andere Krimpen aan den IJssel woningen te saneren (figuur 1.1). De woningcorporatie heeft sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden gepland aan de volgende woningen: Joost van den Vondelstraat 31-101 en Hoofdstraat 77-147 te Krimpen aan de Lek.

Omdat de beoogde sloop mogelijk leidt tot de aantasting van beschermde nestplaatsen van vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie voor deze soorten (Rebergen, 2018).

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen in Krimpen aan de Lek (bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 1.2 Het plangebied is gelegen aan de Joost van den Vondelstraat 31-101 en Hoofdstraat 77-147 te Krimpen aan de Lek.(bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, nestplaatsen of een essentieel leefgebied van huismus, gierzwaluw en vleermuizen niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de woning daadwerkelijk een functie hebben voor vorengenoemde soorten was aanvullend onderzoek noodzakelijk. QuaWonen heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de huismus, gierzwaluw en vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nesten en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenoemde activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de nesten en/of verblijfplaatsen en leefomgeving van huismus, gierzwaluw en vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie bestaat uit twee portiekflats aan de Joost van den Vondelstraat 31-101 en Hoofdstraat 77-147 te Krimpen aan de Lek. Beide locaties bestaan uit portiekflats met 3 bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. De woningen betreffen uit één bouwlaag.

Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken.

Figuur 1.3 De planlocatie betreft onder andere een portiekflat aan de Hoofdstraat.

1.3 Werkzaamheden

De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

1. Saneren van bebouwing
2. Verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen
3. Egaliseren terrein
4. Realisatie nieuwbouw
5. Revitalisatie terrein en aanleg verharding

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (Rebergen. 2018) is gebleken dat de woningen op de planlocatie geschikt zijn als nest huismus en/of gierzwaluw en verblijfplaats van vleermuizen (tabel 1.1). De woningen op de planlocatie zijn als verblijfplaatsen van vleermuizen geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De woningen op de planlocatie zijn tevens geschikt als massawinterverblijfplaats voor vleermuizen, wegens de mogelijke bufferend vermogen. Daarnaast is de bebouwing geschikt als nest van overige vogelsoorten die in bebouwing nestelen (spreeuw en huiszwaluw).

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (Rebergen, 2018). ¹ Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3). ² Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Ja	Mogelijk
Gierzwaluw	Ja	Mogelijk
Vleermuizen	Ja	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Laatvlieger	Ja	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee, geen toegankelijke zolder	Nee ²
(Massa)winterverblijfplaats gewone dwergvleermuis	Ja, hoge bebouwing met mogelijk bufferend vermogen	
Spreeuw (cat. 5)	Ja	Mogelijk
Huiszwaluw (cat. 5)	Ja, een wit overstek van +25 cm (slechts één flat)	Mogelijk
Steenmarter	Nee, geen geschikte openingen	Nee ²

Figuur 1.4 Middels kierende kantpannen en open stootvoegen kunnen gierzwaluwen en vleermuizen toegang krijgen tot potentiële nesten en verblijfplaatsen in de woningen. Door de aanwezigheid van een zadeldak met dakpannen kan kunnen er tevens huismus nesten in de bebouwing aanwezig zijn.

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de gierzwaluw, huismus valt onder de vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (huismus en/of gierzwaluw) te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels (huismus en/of gierzwaluw) weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus en de gierzwaluw zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017), Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017) en het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).

Huisumus <i>Nest:</i> Aantoonbaar door: - Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend) - Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend) - Inspectie (oplichten dakpannen) in de periode 15 september/1 maart (1x veldbezoek) <i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van alle aanwezige huismussen. (Kennisdocument huismus BIJ12)
Gierzwaluw <i>Nest:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode 15 mei t/m 15 juli (3x veldbezoek in de avond) waarbij minimaal 1 inventarisatie plaatsvindt tussen 20 juni t/m 7 juli. Onderzoek is visueel (e.v.t. met verrekijker) en specifiek voor nest indicerend gedrag. <i>Functioneel leefgebied:</i> De gierzwaluw heeft geen specifiek functioneel leefgebied, dieren kunnen op grote afstand (1.000 km) en meerdere dagen wegblijven van het nest om te foerageren. De voorgenomen ingreep heeft dus ook geen negatief effect op het functioneel leefgebied. (Kennisdocument gierzwaluw BIJ12)
Vleermuizen <i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Vervolg op volgende pagina.</i>

Zomerverblijfplaats:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Paarverblijfplaats:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Winterverblijfplaats:

Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart.

Essentieel foerageergebied¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Essentiële vliegroute¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2169).

Huiswaluw en spreeuw (cat. 5)

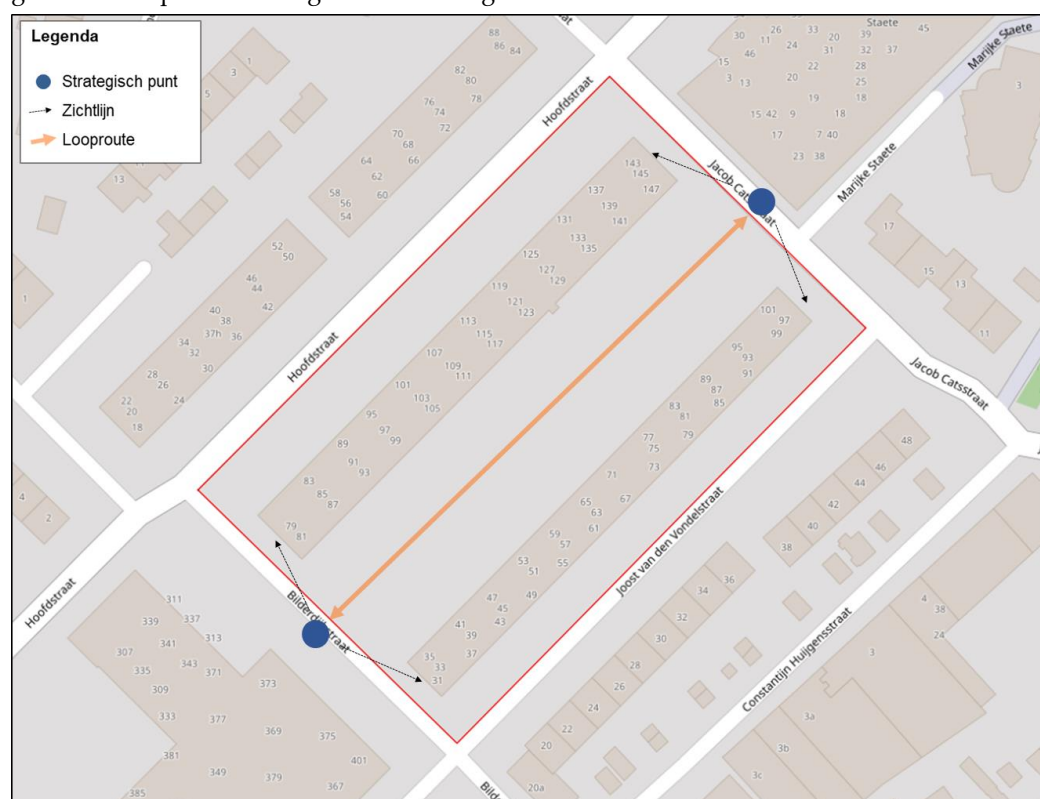
De nesten van huiswaluw en spreeuw (cat. 5) zijn jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologische zwaarwegende redenen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten wordt vastgesteld door het tellen van in gebruik zijnde nesten. In praktijk gebeurt dit in de periode 1 april tot eind juli, betreffende de broedperiode. Voor beide soorten zijn geen richtlijnen voor inventarisatie opgesteld, maar wordt de inventarisatie uitgevoerd gedurende het aanvullende onderzoek naar overige jaarrond beschermde broedvogels.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van schuttingen, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep. In figuur 2.1 worden de strategische punten en de meest gebruikte looproutes weergegeven voor het gierzwaluw- en vleermuisonderzoek.

Figuur 2.1 Overzicht van de strategische punten en de meest gebruikte looproutes op de planlocatie.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Overleg met collega('s) over bezetting strategische punten en looproutes. Als het een vervolgronde betreft worden de resultaten van de eerdere rondes hierin meegenomen;
3. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van huismus, gierzwaluw en vleermuizen¹;
4. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;

5. Afronding onderzoek, bespreken met collega('s) van tussentijds resultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadium goed ondervangen.

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar nesten van gierzwaluw en grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van de Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen. Voor huismus geldt dat deze strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nesten gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van territoriaal gedrag, het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen uit de nesten. Een onderzoek in de avond wordt afgerond rond zonsondergang. Indien dan nog activiteit van de huismus is binnen het plangebied loopt het onderzoek door totdat er geen waarneembare activiteit van huismus meer is binnen het plangebied. In geval van een ochtendbezoek wordt het veldbezoek 45 minuten tot 1 uur na zonsopkomst opgestart.

Tijdens het aanvullend onderzoek gierzwaluw wordt met name gebruik gemaakt van strategische punten. Deze strategische punten worden gekozen op basis van overzicht van het plangebied, relatieve potentie, sporen van nesten en in latere rondes de gegevens van de eerdere bezoeken. Tijdens het gehele veldbezoek worden het aantal laagvliegende gierzwaluwen geteld voor het inschatten van het aantal nesten op locatie. De wisseling van de strategische punten is een reactie op het gedrag van de gierzwaluw, de waarnemer verandert van strategisch punt is als er sprake is van laagvliegende, bouncende en roepende gierzwaluwen in een bepaald deel van het plangebied. Het onderzoek wordt afgerond rond zonsondergang. De onderzoeker verlaat de planlocatie echter pas wanneer alle gierzwaluwen zijn ingevlogen of uit het gebied weggetrokken zijn. Afhankelijk van de periode kan het onderzoek daardoor doorlopen tot circa 30 minuten na zonsondergang. Tijdens deze laatste 30 minuten is er vaak sprake van relatief lage activiteit waardoor dit onderzoek zonder kwaliteitsrisico's kan overlopen in de veldbezoeken ten aanzien van vleermuizen.

Het aanvullend onderzoek vleermuizen wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de

vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtname van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol en Kennisdocumenten, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 10x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus, gierzwaluwen en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismus en gierzwaluw alsmede foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus en vleermuis voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten huismus en gierzwaluw en het Vleermuisprotocol (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Huismus 1	Nest + leefgebied	1	11-04-2019	20.30	18.00-20.00	1/8, droog, 2-3 Bft, 8°C
Huismus 2	Nest + leefgebied	1	24-04-2019	06.25	07.30-09.30	2/8, droog, 1-2 Bft, 13°C
Gierzwaluw 1	Nest	1	23-05-2019	21.25	19.00-21.00	4/8, droog, 0-1 Bft, 18°C
Gierzwaluw 2	Nest	1	14-06-2019	22.01	20.00-22.30	8/8, droog, 1-2 Bft, 20°C
Gierzwaluw 3	Nest	1	26-06-2019	22.03	20.00-22.00	0/8, droog, 1-2 Bft, 19°C
Vleermuizen 1	Paar*	1	08-10-2018	19.01	20.00-22.00	2/8, droog, 0-1 Bft, 12°C
Vleermuizen 2	Zomer	2	24-04-2019	06.25	04.30-06.30	2/8, droog, 1-2 Bft, 12°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	2	23-05-2019	21.39	21.30-23.45	4/8, droog, 0-1 Bft, 17°C
Vleermuizen 4	Kraam + zomer	2	26-06-2019	21.03	22.00-00.00	0/8, droog, 1-2 Bft, 17°C
Vleermuizen 5	Paar + winter	1	06-08-2019	21.19	22.15-02.00	7/8, droog, 0-1 Bft, 18°C
Vleermuizen 6	Paar + winter	1	04-09-2019	20.19	21.15-02.00	0/8, droog, 0-1 Bft, 13°C

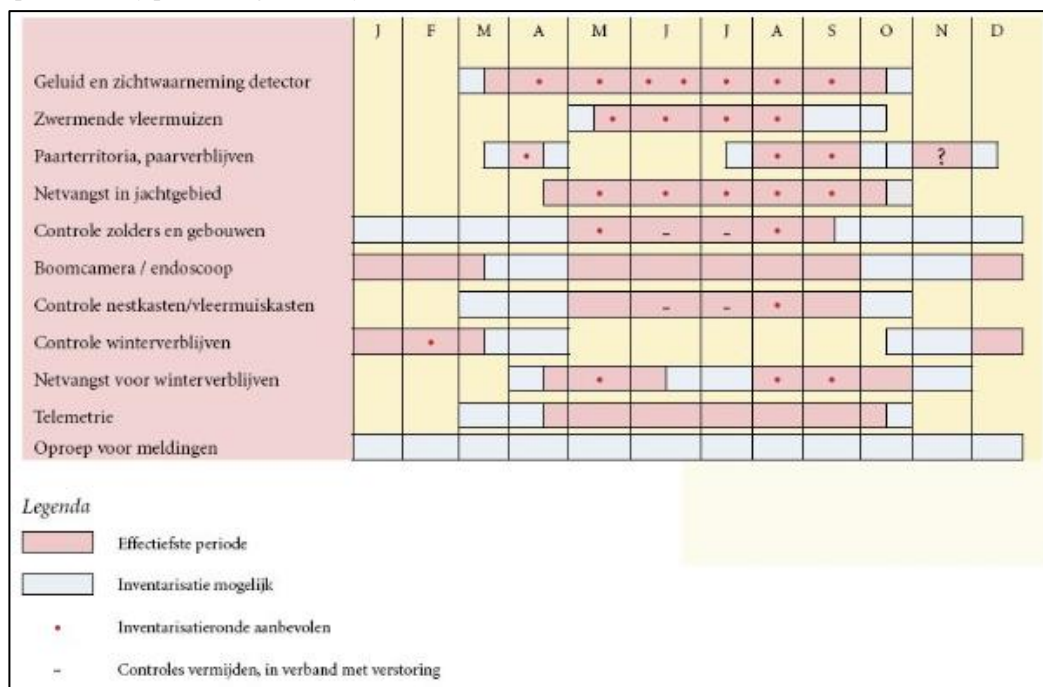
Gebruikte materialen

Het huismus en gierzwaluw onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Pettersen 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

2.4 Afwijkingen protocollen

De datum 8 oktober 2018 valt binnen de suboptimale periode van het Vleermuisprotocol 2017. De optimale onderzoeksperiode voor paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis loopt van 15 augustus – 1 oktober. De suboptimale perioden loopt van 15 juli tot 1 november.

In onderstaande figuur 1 is aangegeven dat beide soorten al vanaf medio juni (afhankelijk van de weersomstandigheden) baltsgedrag kunnen vertonen. Inventarisaties zijn derhalve in deze periode mogelijk. Op 8 oktober 2018 was het 12°C, droog en stond weinig wind. In de omgeving is gedurende dit veldbezoek baltsgedrag van gewone dwergvleermuis waargenomen. Hierdoor is het aannemelijk dat er tijdens deze ronde geen (paar)verblijfplaatsen gemist zijn.

Figuur 2.2 Aanbevolen inventarisatieperiodes en inventarisatierondes voor de verschillende methoden van vleermuizen. (bron Brochure Met vleermuizen overweg).

De datum 8 oktober 2018 valt binnen de suboptimale periode van het Vleermuisprotocol 2017. In het Vleermuisprotocol 2017 aangegeven dat 1 veldbezoek in de suboptimale periode mag vallen, indien het weer of de seizoenen of ecologische dat toelaten.

Daarbij is er op 4 september 2019 een extra ronde t.a.v. van paarverblijfplaatsen uitgevoerd. Deze ronde is in combinatie met een onderzoek naar (massa)winterverblijfplaatsen

uitgevoerd. Hierdoor is voldaan aan de minimale onderzoeksinspanning zoals dat redelijkerwijs verwacht kan worden van een onderzoeksbureau.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn in totaal circa 20 huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen in de omgeving. De hoogste concentratie waargenomen huismussen bevond zich rond de Joost van den Vondelstraat 6-18 en Jacob van Ruysdaelstraat 8-14/Johannes Vermeerstraat 1-5. Gezien het aantal waarnemingen is er sprake van een gemiddelde populatie in de directe omgeving van het plangebied (klein < 10 paar, gemiddeld 10-25 paar, groot > 25 paar).

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn 13 nesten van de huismus vastgesteld. Al deze nesten vallen buiten het plangebied. Binnen het plangebied is geen nest vastgesteld. De exacte vindplaats van de huismusnesten zijn weergegeven in tabel 3.1. In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de nesten weergegeven en welke delen van de planlocatie veelvuldig door huismussen worden gebruikt om te rusten, foerageren en als dekking tegen predatoren. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Functioneel leefgebied

Het waargenomen functionele leefgebied is geconcentreerd rond de gedefinieerde 13 nesten (figuur 3.1). Binnen het plangebied bevindt zich geen functioneel leefgebied van de huismus.

Tabel 3.1 Locaties huismusnesten plus omschrijving. * deze woningen vallen binnen het plangebied.

Adres	Aantal	Omschrijving
Joost van den Vondelstraat 10	2	onderste rij pannen achterzijde woning
Joost van den Vondelstraat 14	3	onderste rij pannen voor- en achterzijde woning
Joost van den Vondelstraat 16	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Joost van den Vondelstraat 18	1	onderste rij pannen achterzijde woning
Johannes Vermeerstraat 1	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Johannes Vermeerstraat 3	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Johannes Vermeerstraat 5	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Jacob van Ruysdaelstraat 8	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Jacob van Ruysdaelstraat 10	1	onderste rij pannen voorzijde woning
Jacob van Ruysdaelstraat 12	1	onderste rij pannen voorzijde woning

Figuur 3.1 *Overzicht van de nesten en het functioneel leefgebied van huismus op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).*

3.2 Gierzwaluw

Waarnemingen en aantallen

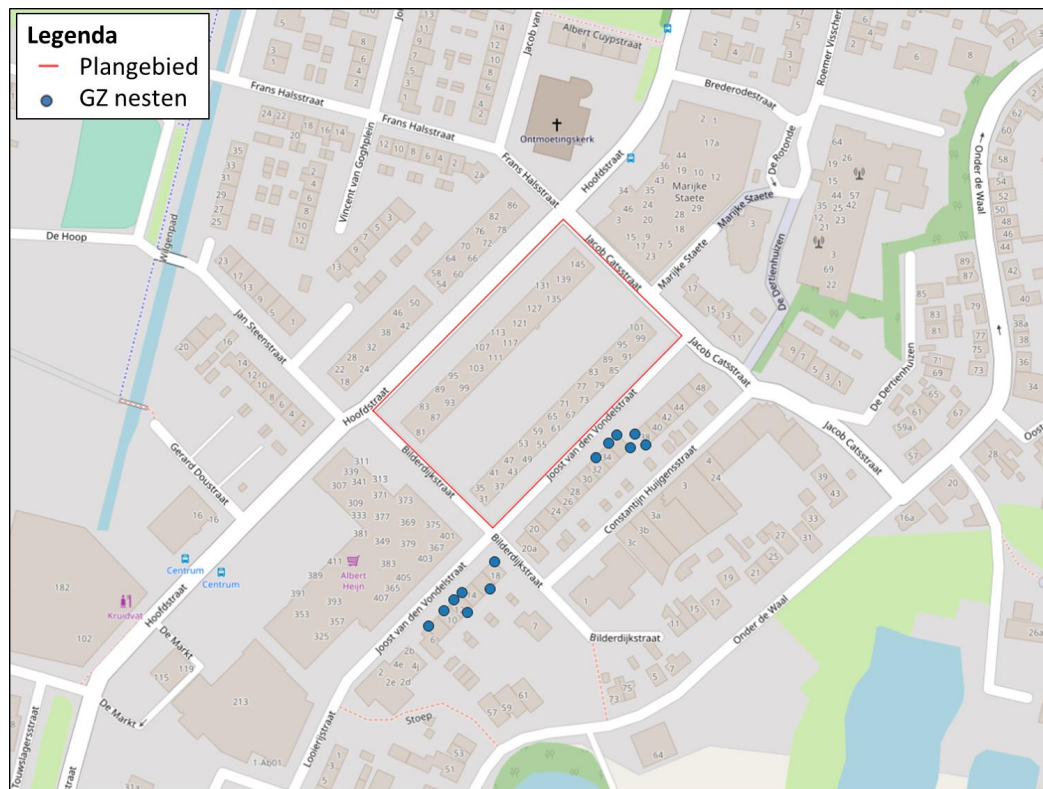
Tijdens de onderzoek rondes zijn in totaal circa 20-30 gierzwaluwen (*Apus apus*) waargenomen tijdens de piekmomenten van de gierzwaluw rondes ten zuiden van het plangebied.

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn 13 nesten van de gierzwaluw vastgesteld. Alle nesten zijn buiten het plangebied gedefinieerd. De locatie van de waargenomen gierzwaluwnesten zijn weergegeven in tabel 3.2. In figuur 3.3 worden de ruimtelijke spreiding van de nesten weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen. Het functioneel leefgebied van de gierzwaluw is niet nader te specificeren (zie toelichting tabel 2.1). Een aantal van de gierzwaluw nesten aan de Joost van den Vondelstraat bevond zich in de gierzwaluw inbouwstenen aan dezelfde gevels. Voor het project aan de Joost van den Vondelstraat 6-48 zijn daar een groot aantal inbouwstenen opgehangen, gezien er meer dan 10 gierzwaluwnesten in de bebouwing aanwezig zijn.

Tabel 3.2 *Locaties nesten gierzwaluw plus omschrijving. * deze woningen vallen binnen het plangebied.*

Adres	Aantal	Omschrijving
Joost van den Vondelstraat 8	1	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 10	1	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 12	2	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 14	1	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 16	1	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 18	1	kantpan
Joost van den Vondelstraat 32	1	achter dakgoot
Joost van den Vondelstraat 36	3	1x kantpan, 1x achter dakgoot, 1x inbouwsteen GZ aan gevel
Joost van den Vondelstraat 38	2	1x kantpan, 1x inbouwsteen GZ aan gevel

Figuur 3.2 Overzicht van de nesten van gierzwaluw op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan
(verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)

3.3 Vleermuizen

Waarnemingen, soorten en aantallen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een tweetal soorten waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied (tabel 3.3). Waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis.

Tabel 3.3 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken.

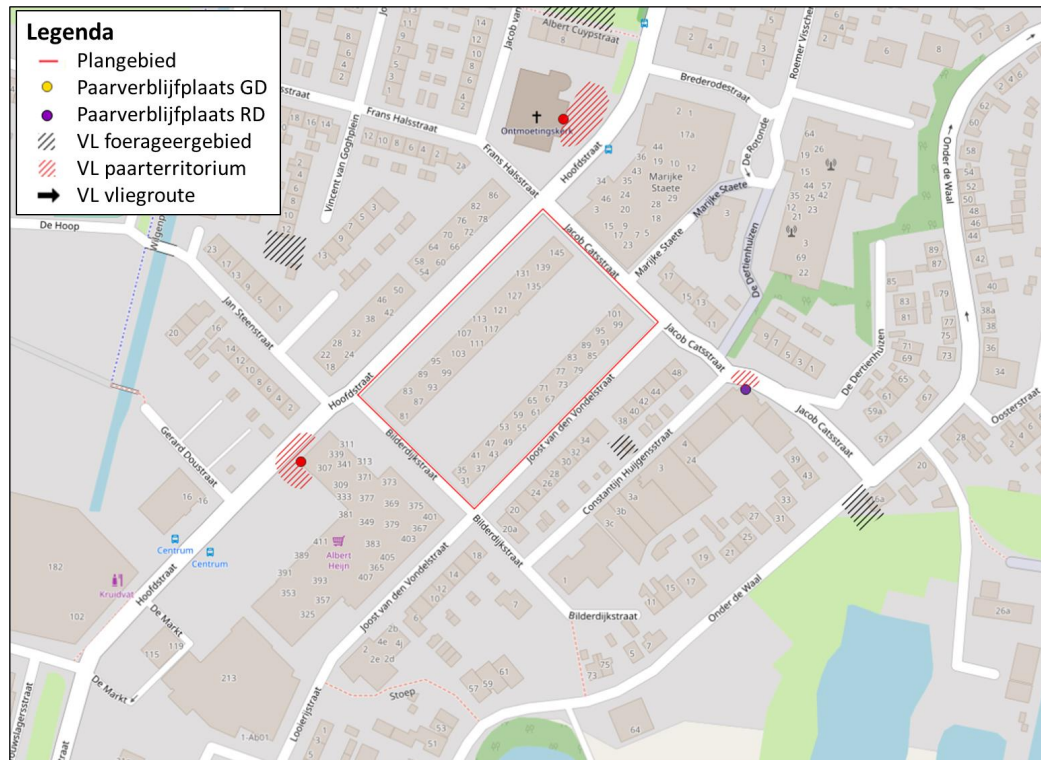
Veldbezoek	Soort	Aantal	Gedrag
Vleermuis 1 08-10-2018	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
Vleermuis 2 24-04-2019	Gewone dwergvleermuis	2	Overvliegend
Vleermuis 3 23-05-2019	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
Vleermuis 4 26-06-2019	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
	Laatvlieger	1	Foeragerend
Vleermuis 5 06-08-2019	Gewone dwergvleermuis	1	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats (vastgesteld)
	Laatvlieger	1	Overvliegend
Vleermuis 6 04-09-2019	Gewone dwergvleermuis	2	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Baltsend
	Laatvlieger	1	Overvliegend

Verblijfplaatsen

Gedurende vleermuis onderzoek zijn 3 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld. Een opmerking hierbij is dat de vastgestelde vleermuisverblijfplaatsen niet allen tijdens de onderzoeksrondes voor dit betreffende complex zijn vastgesteld. QuaWonen heeft in de directe en ruime omgeving van het plangebied meerdere onderzoekslocaties lopen. Zo is de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de Ontmoetingskerk vastgesteld tijdens de onderzoeksrondes aan de Albert Cuypstraat en is de paarverblijfplaats aan de Jacob Catsstraat vastgesteld tijdens het onderzoek aan de Joost van den Vondelstraat 6-48. Er zijn geen zwermende gewone dwergvleermuis waargenomen. De aanwezigheid van een (massa)winterverblijfplaats kan uitgesloten worden. Verder zijn er geen andere type verblijfplaatsen binnen de bebouwing gedefinieerd. De exacte vindplaats van de verblijfslocaties zijn weergegeven in tabel 3.4. In figuur 3.3 worden de ruimtelijke spreiding van de verblijfslocaties weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tabel 3.4 Overzicht waargenomen verblijfplaatsen van vleermuizen. Per type verblijfplaats wordt de functie, het aantal individuen en de omschrijving van de locatie benoemd. * deze woningen vallen binnen het plangebied. GD = gewone dwergvleermuis, RD = ruige dwergvleermuis.

Adres	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Hoofdstraat 307	GD	Paar	1	stootvoeg
Hoofdstraat 90	GD	Paar	1	*aannemelijk onder aluminium daklijst
Jacob Catsstraat 7-9	RD	Paar	1	Stootvoeg of dilatatievoeg

Figuur 3.3 Overzicht van de verblijfslocaties van vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)

Vliegroutes en foerageergebieden

Gedurende het vleermuisonderzoek is geen essentiële vliegroute en/of foerageergebied vastgesteld. De waargenomen individuen verspreiden zich diffuus door het plangebied waardoor er geen sprake is van de aanwezigheid van een vaste vliegroute.

Foeragerende vleermuizen zijn waargenomen ter hoogte van een aantal groenstructuren in de ruime omgeving. Gezien er hier sprake was van slechts sporadisch foeragerende vleermuizen van enkele minuten, kan een essentieel foerageergebied uitgesloten worden.

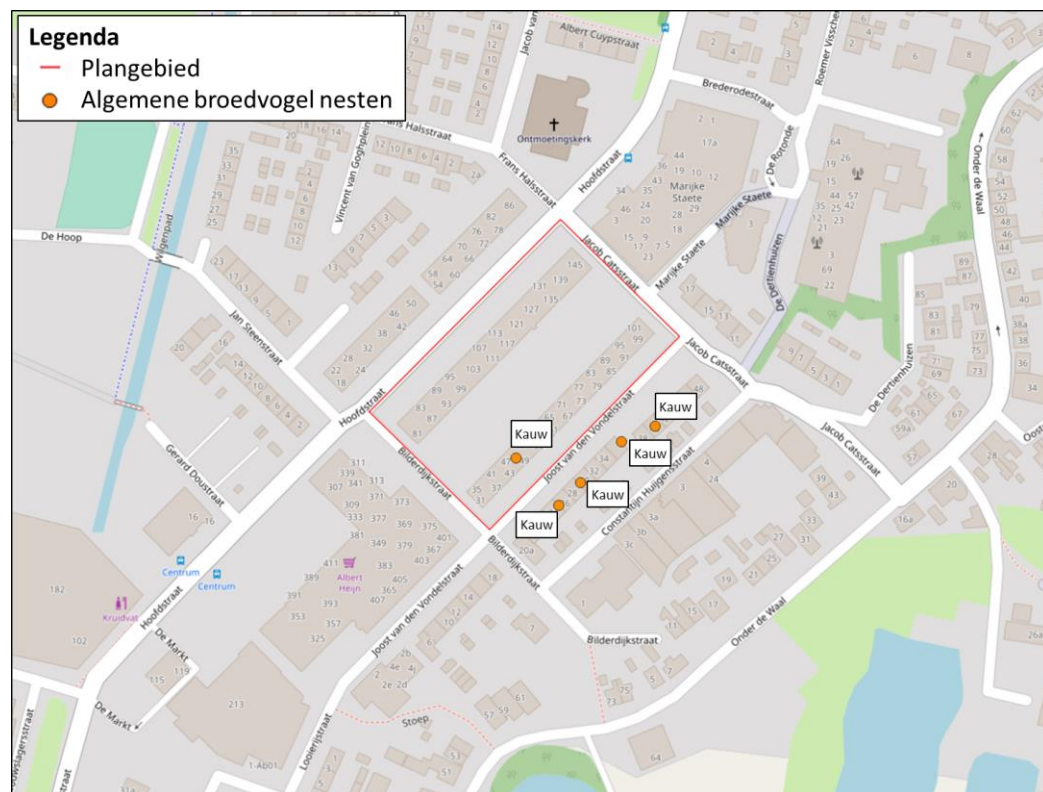
3.4 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: kauw, ekster, kleine mantelmeeuw, merel, houtsnip, ooievaar, koolmees, tiftjaf, zwarte kraai en halsbandparkiet. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels.

In enkele gevallen zijn nesten of verblijfplaatsen van deze soorten waargenomen (zie tabel 3.5). In figuur 3.4 worden de ruimtelijke spreiding van de nesten weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tabel 3.5 Locaties nesten en verblijfplaatsen van overige soorten. * deze woningen vallen binnen het plangebied. Per soort wordt het beschermingsregime weergegeven. VRL: vogelrichtlijn (Wnb, art. 3.1); HRL: habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5); Andere soorten (Wnb, art. 3.10).

Omschrijving	Soort	Aantal	Bescherming
Joost van den Vondelstraat 47-49*	Kauw	1	VRL
Joost van den Vondelstraat 26	Kauw	1	VRL
Joost van den Vondelstraat 30	Kauw	1	VRL
Joost van den Vondelstraat 36	Kauw	1	VRL
Joost van den Vondelstraat 40	Kauw	1	VRL

Figuur 3.4 Overzicht van de nesten van overige soorten op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

4 Conclusie

4.1 Huismus

In de periode april – mei 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017a).

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er in de portiekflats geen nestlocaties van huismussen aanwezig zijn. Het plangebied maakt geen deel uit van het functioneel leefgebied van de soort. Er hoeft voor deze soort geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd alvorens voorgenoemde bebouwing gesaneerd kan worden.

4.2 Gierzwaluw

In de periode mei – juli 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten van de gierzwaluw in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017b).

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er in de portiekflats geen nestlocaties van gierzwaluw aanwezig zijn. Er hoeft voor deze soort geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd alvorens voorgenoemde bebouwing gesaneerd kan worden.

4.3 Vleermuizen

In de periode mei – september 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er in de portiekflats geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Er hoeft voor deze soort geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd alvorens voorgenoemde bebouwing gesaneerd kan worden.

4.4 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn in totaal 5 kauw nesten vastgesteld, waarvan één binnen het plangebied. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden of de nesten dienen vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.

4.5 Vervolgstap(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde ingreep is geen ontheffing nodig in het kader van de Wet natuurbescherming.

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument huismus, *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017b. Kennisdocument gierzwaluw, *Apus apus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017d. Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Rebergen, K.J., 2018. Quickscan flora en fauna renovatieprojecten QuaWonen 2018-2020. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.sovon.nl

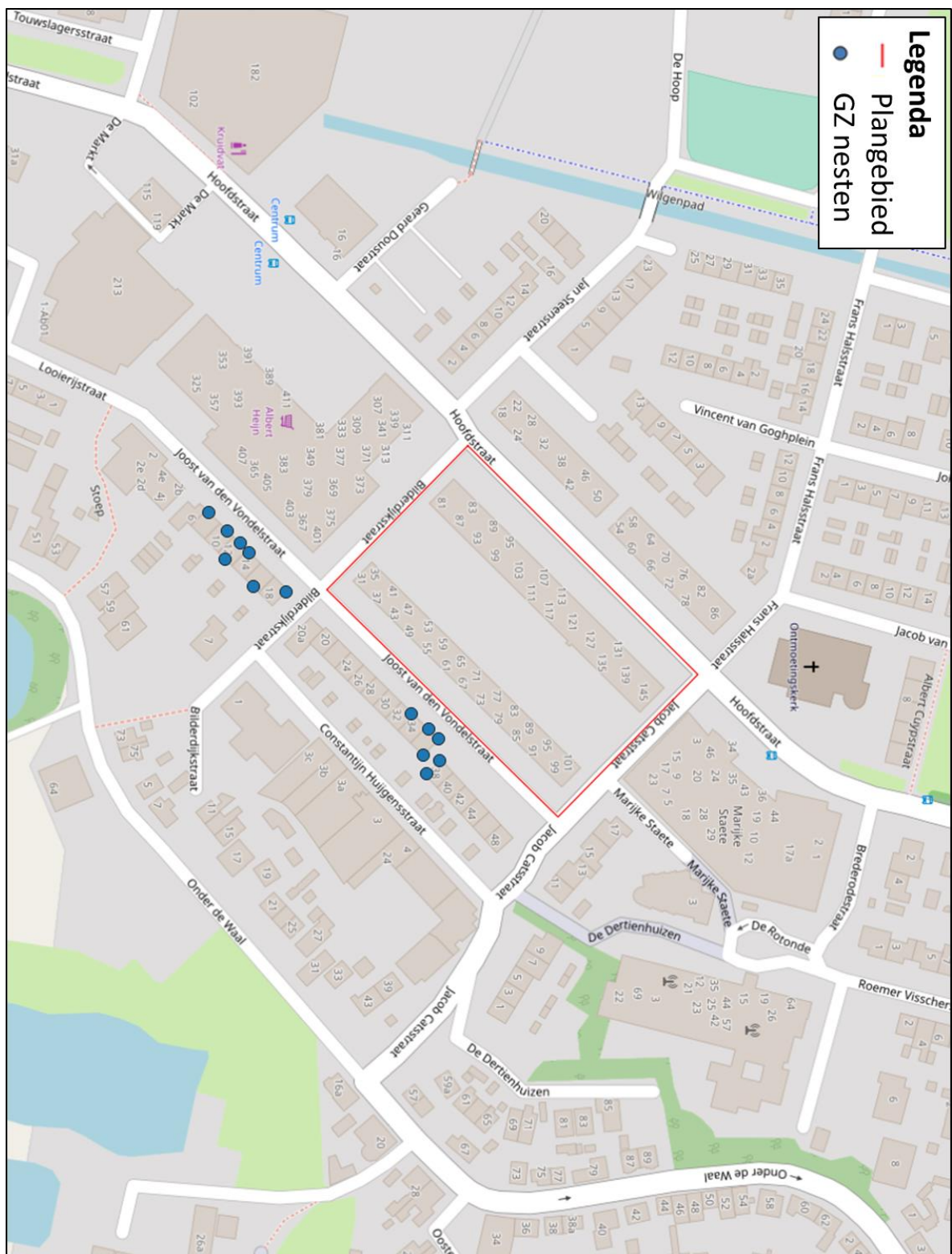
www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

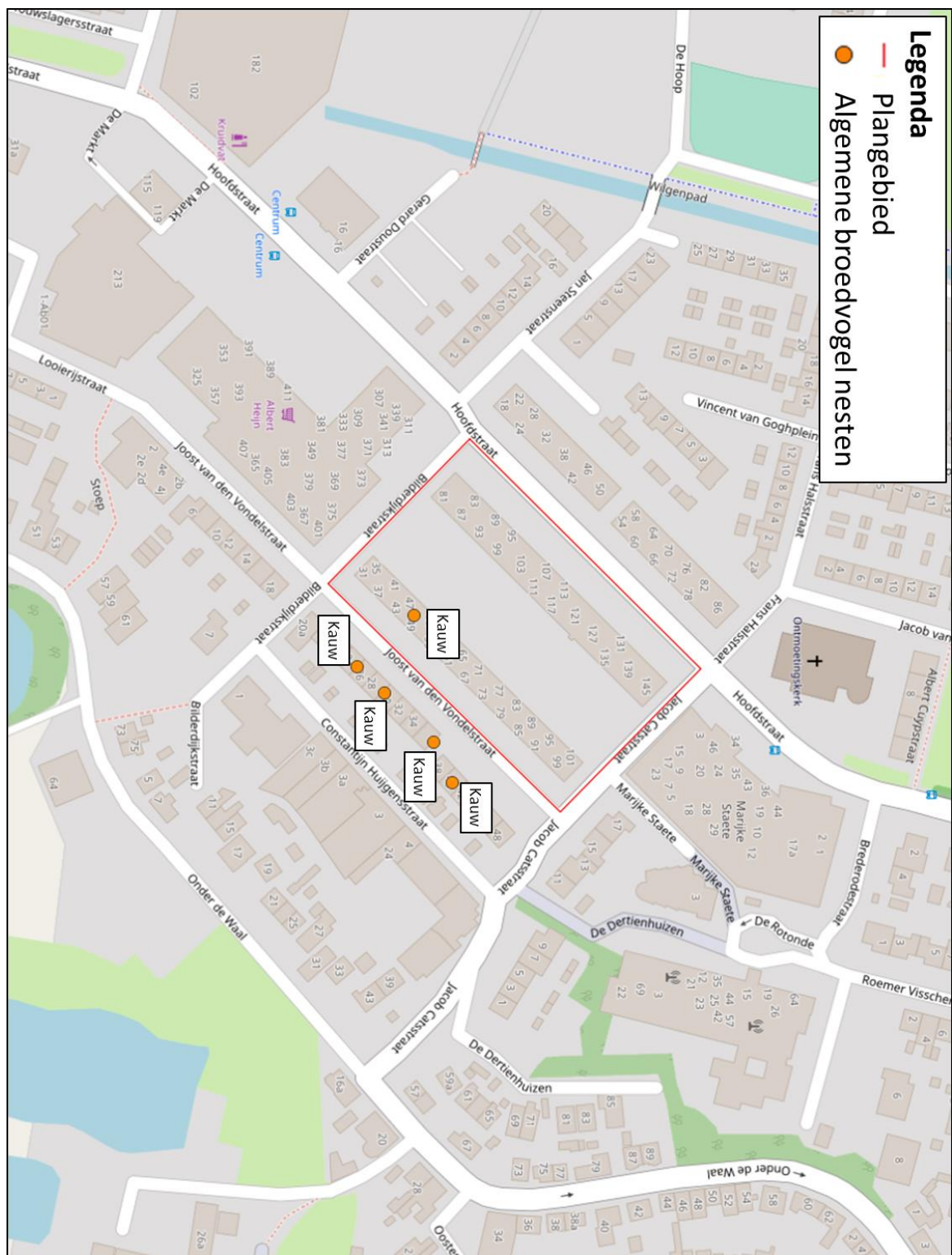
Figuur 1 De nestlocaties en het functioneel leefgebied van huismus.

Figuur 2 De nestlocaties van gierzwaluw

Figuur 3 De verblijfplaatsen, het foerageergebied en de territoria van vleermuizen.

Figuur 4 De nestlocaties van overige soorten (in dit geval kauw).

